

разовательная среда значительно улучшает усвоение материала и экономит время. Применение компьютерных технологий гораздо облегчает процесс образования в средних и высших учебных заведениях. Благодаря многообразию программного и аппаратного обеспечения сегодня нам доступно использование всех компьютерных технологий. Это позволяет хранить большое количество информации, занимая при этом минимальное место. Также современные технологии дают возможность быстро обрабатывать информацию и держать ее в защищенном виде.

Литература. 1. *Виртуальная реальность в образовании [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://shop.zanimatica.ru/stati/virtual-reality-education>. - Дата доступа: 11.04.2019.* 2. *Как технологии VR Education меняют современное образование [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://vr4yuo.ru/novosti/vr-education>. - Дата доступа: 11.04.2019.*

УДК 81'1 (09)

ІВАНОВА Я., СЯРВЕТНІК Л., студэнты

Навуковы кіраўнік - **ПІВАВАР К.С.,** канд. філал. навук, ст. выкладчык
УА «Віцебская ордэна «Знак Пашаны» дзяржаўная акадэмія ветэрынарынай медыцыны»,
г. Віцебск, Рэспубліка Беларусь

АСАБЛІВАСЦІ РАЗВІЦЦЯ ЗААЛАГІЧНАЙ ТЭРМІНАЛОГІІ Ў 20-Х ГГ. ХХ СТ.

Уводзіны. У лютым 1921 г. была створана Навукова-тэрміналагічная камісія пры Народным камісарыяце асветы Беларусі, якая занялася распрацоўкай тэрміналогіі па ўсіх дысцыплінах у галіне дакладных і гуманітарных навук. Вынікам працы Навуковай тэрміналагічнай камісіі сталі кароткія слоўнікі тэрмінаў па розных галінах навук. Істотнай рысай гэтай тэрміналогіі была высокая ступень варыятыўнасці, абумоўленая, перш за ўсё, падачай часткі запазычаных тэрмінаў разам з беларускімі лексемамі або неалагізмамі.

Матэрыялы і метады даследавання. Адною з важных лексікаграфічных прац па заалогіі з'яўляецца выпуск “Назовы жывёл” [1]. Гэта 12-ы выпуск “Беларускай навуковай тэрміналогіі”, што выдавалася Навукова-тэрміналагічнай камісіяй Інстытута беларускай культуры. Гэты выпуск паклаў пачатак фарміравання беларускай заалагічнай наменклатуры. Спынімся на лінгвістычным аналізе дадзенай тэрмінаграфічнай працы. Метадамі даследавання з'яўляюцца параўнальна-супастаўляльны, апісальны.

Вынікі даследавання. У гэтым выпуску змешчаны назвы жывёл, якія сустракаюцца на тэрыторыі Беларусі, а таксама тых, хто згадваецца ў элементарных падручніках па прыродазнаўстве. Пры ўкладанні праекта назваў былі выкарыстаны матэрыялы, змешчаныя ў слоўніку І. Насовіча, у “Маскоўска-крыўскім слоўніку” В. Ластоўскага і ў іншых друкаваных выданнях, а таксама матэрыялы, сабраныя А. Фядзюшыным і іншымі членамі Інстытута беларускай культуры.

Па тыпалогіі слоўнікаў дадзенае выданне – лінгвістычны перакладны шматмоўны (лацінска-рускі-беларускі) слоўнік. У якасці рээстравай выступае лацінская мова, лацінскія тэрміны ўзяты з кніг: Л. С. Берг. Рыбы пресных вод России. 2 изд. Госиздат, 1923”, “М. А. Мензбир. Птицы России. Изд. 2. Москва. 1895”, часткова з падручнікаў для вышэйшай і сярэдняй школы, ды з іншых крыніц.

Кожная лацінская і руская назвы суправаджаліся беларускай “па магчымасці, назовы відаў адпаведна перададзены ў беларускай мове двума словамі” [12, с. 3]. Так, напрыклад, падаваліся наступныя варыянты: *Sciurus – Белкі – Белка, вавёрка; Ciconia – Аусты – Бусел, бацяц.*

Выяўлены некаторыя асаблівасці тэрмінатворчасці. Напрыклад, прапанова калькі з лацінскай мовы: *Annelides – черви кольчатые – анэліды; Anamorphia – насекомые с прямым превращением – Анаморфы; Carcharodon – Акула людоед – Кархародон; Catodon – Кашалоты – Катодон.*

Стваральнікі слоўнікаў таго часу імкнуліся ствараць складаныя тэрміны на ўласнабеларускім моўным матэрыяле, неалагізмы: *Apterygogenea* – *Насекомые с прямым превращением* – *бяскрылародныя*; *Carnivora* – *Хищные, плотоядные* – *Мясажэры*; *Cetacea* – *Китообразные* – *Рыбазьверы*; *Ciliata* – *Инфузории ресничные* – *Мігаўнікі*; *Chordata* – *Хордовые* – *Струньнікі*; *Savia* – *Свинки морские* – *Грызуха*.

Адзначым прыклады неалагізмаў, утвораных спосабам калькавання: *Anthonomus pomorum* – *Цветоед яблоневого* – *Кветкажэр яблыневы*; *Gastopoda* – *Брюхоногие* – *Чэраваногія*.

У некаторых выпадках аўтары прапануюць і кальку з лацінскай і ўласны новатвор: *Amphibia* – *земноводные, амфибии* – *вадаземнікі, амфібіі*.

Характэрнай асаблівасцю з’яўляецца правапіс, якім беларусы карысталіся да 1933 года, т. зв. “тарашкевіца”: 1) перадача суседняй мяккасці: *Сьлівень звычайны*, *Бязмесцаплодныя*; 2) мяккі [л’]: *Бацьця*; *Горыля* цвёрдае [м]: *Амэба*, *Хімэра*.

Пры называнні нехарактэрных для прыроды Беларусі прапануюцца калькі з лацінскай, а не рускай мовы. Пераважная большасць беларускіх варыянтаў ужываецца і ў сучаснай беларускай мове.

Агульная колькасць лексем, якія пададзены на трох мовах – 1037. Для зручнасці пошуку тэрміна на рускай мове ў канцы слоўніка падаецца спіс назваў жывёл на рускай мове з указаннем нумара лексемы.

Паколькі стваральнікі першых беларускіх тэрміналагічных слоўнікаў арыентаваліся на нацыянальныя моўныя сродкі, то сэння гэтыя даведнікі з’яўляюцца найбагацейшай крыніцай вывучэння народнай беларускай мовы, яе рэгіянальных заалагічных найменняў: *куница* – *куна*, *дрозд чёрный* – *косік*, *куропатка белая* – *пардва*, *синица долгохвостая* – *сінюха даўгахвостая*, *дупель* – *удубальт*, *горлица* – *турчык*, *куропатка серая* – *курапатва шэрая*, *перепелятники* – *карагольчык*, *жаворонок хохлатый* – *жаўранка-сьмяцей*.

У сувязі з тым, што руская заалагічная тэрміналогія развівалася да канца XVIII ст., яе набыткі садзейнічалі пашырэнню калек і запазычванняў у беларускай зоонаменклатуры 20-х гг.: *бесчеретные* – *бесчараньныя*, *колючепёрые* – *калючанёрыя*, *хрящепёрые* – *храстанёрыя* [2, с.109].

Заклучэнне. Такім чынам, асноўны спосаб намінацыі на дадзеным этапе фармавання беларускай ветэрынарнай і заалагічнай тэрміналогіі – інтэрнацыяналізацыя тэрміналогіі, словаўтваральнае калькаванне з рускай мовы. Безварыянтная падача тэрмінаў, выцясненне штучных неалагізмаў і вузкадыялектных слоў, назваў садзейнічала ў некаторай ступені ўпарадкаванню заалагічнай лексікі.

Літаратура. 1. Назовы жывёл / *Беларуская навуковая тэрміналогія: тэматычны дадатак да нумару “ARHE”*: у 4 кнігах. – *Выдавецтва ARHE, 2010. - Кніга 3. - 787 с.* 2. *Грабчиков, С.М. Межъязыковые омонимы и паронимы: опыт русско-белорусского словаря / С.М. Грабчиков. - Минск: БГУ имени В.И. Ленина, 1980. - 204 с.*

УДК 811. 111

КОБРИНЕЦ А.О., студент

Научный руководитель - **КРАСОВСКАЯ Я.И.**, ассистент

УО «Витебская ордена «Знак Почета» государственная академия ветеринарной медицины», г. Витебск, Республика Беларусь

АНГЛИЙСКИЕ ИДИОМЫ С НАЗВАНИЯМИ ЖИВОТНЫХ

Введение. Идиома определяется как неделимое словосочетание, значение которого отличается от составляющих его лексических единиц, т.е. имеет не прямое, а переносное значение. В английском языке существует большое количество идиоматических выражений, а также несколько типов их классификаций, наиболее распространенной из которых является тематическая.